

Veriga preživetja: zdrava tla – zdrava rastlina – zdrava hrana – zdrav človek

Miroljubno kmetijstvo spoštuje in neguje zemljo, izkorišča je nikoli

Miroljubno kmetijstvo je še korak naprej od ekološkega – Nobenih, kemičnih preparatov niti hlevskega gnoja. Vsi člani združenja se morajo podvreči ekološki kontroli – Tudi živali in rastline si zaslužijo svobodo

»Zemljo je treba spoštovati in negovati, ne izkoriščati,« je prepričan Stanko Valpatic, predsednik slovenskega združenja za razvoj miroljubnega kmetijstva. A vendarle – kaj sploh je miroljubno kmetijstvo? Je to katera od oblik ekološkega ali biodinamičnega kmetovanja? Stanko pravi, da je – nadgradnja obeh. »Če kaj, potem je miroljubno kmetijstvo tisto, ki varuje in ohranja naravo. Ne uporabljamo kemičnih preparatov niti gnoja živalskega izvora. Domače živali na naših posestvih umrejo naravne smrti, saj poskušamo živet v popolnem sožitju z vsem živim v našem okolju. Vsi člani združenja smno zato vsaj vegetarijanci, če že ne vegani,« razloži Stanko Valpatic.

Ideja miroljubnega kmetijstva prihaja iz Nemčije in je stara dobrega četrtsotletja. Pred letom se je začelo razvijati tudi pri nas, še posebej v Združenju za razvoj miroljubnega kmetijstva. Tudi če bi bilo miroljubno kmetovanje morda za koga le obetavna tržna niša, pa vsakakor lahko zagotovimo, da rakišno delo in življenje prav nikomur ne škoduje.

STANKO VALPATIČ – Staro sorto koruze krasijo vrti stroki. Fotografija: Anita Čebular

PŠENIČNI KRUK

Slovensko združenje miroljubnih kmetovalcev v svoje vrste se zdalci ne sprejme vsakogar. Prvi pogoj je, da mora biti kmetija (ali vsaj nosilec dejavnosti) vegetarijanska, hkrati pa morajo zemljo (in pridelke) že vsaj desetletje ali dve oddelovati in pridelovati po načelih ekološkega kmetovanja. Skratka, biti morajo v ekološki kontroli.

Valpaticeva kmetija z Ostržinoga pri Pomkvi velja za prvo v Sloveniji, ki se je odločila za rakišno obliko kmetovanja. Kmetiji, ki bi ustrezale merilom združenja, je pri nas bolj malo, zato ima to zdaj le šest članov, a si kmalu obeta še rakišnega.

Stanko je sicer odrasli v tradicionalni kmečki družini, a se je pri 18 letih njegov pogled na konvencionalno kmetijstvo spremenil. »Oče me je nekaj poslal, naj zakoljem prašiča. Nisem ga mogel. Vse leto sem skrbel zanj. Kako bi ga lahko ubil? Tako sem postopoma postal vegetarijanec, saj mesa nisem mogel več jesti.«

Zdaj vsi člani društva poskušajo živet čim bolj v sožitju z naravo, živalmi in ljudmi. Ne obsojajo nikogar, niti tistih, ki jedo meso ali zastružajo naravo, ne. A se se zgodi, da kdo ne more iz svoje kože in pove kakišno krepko, priznava Stanko.

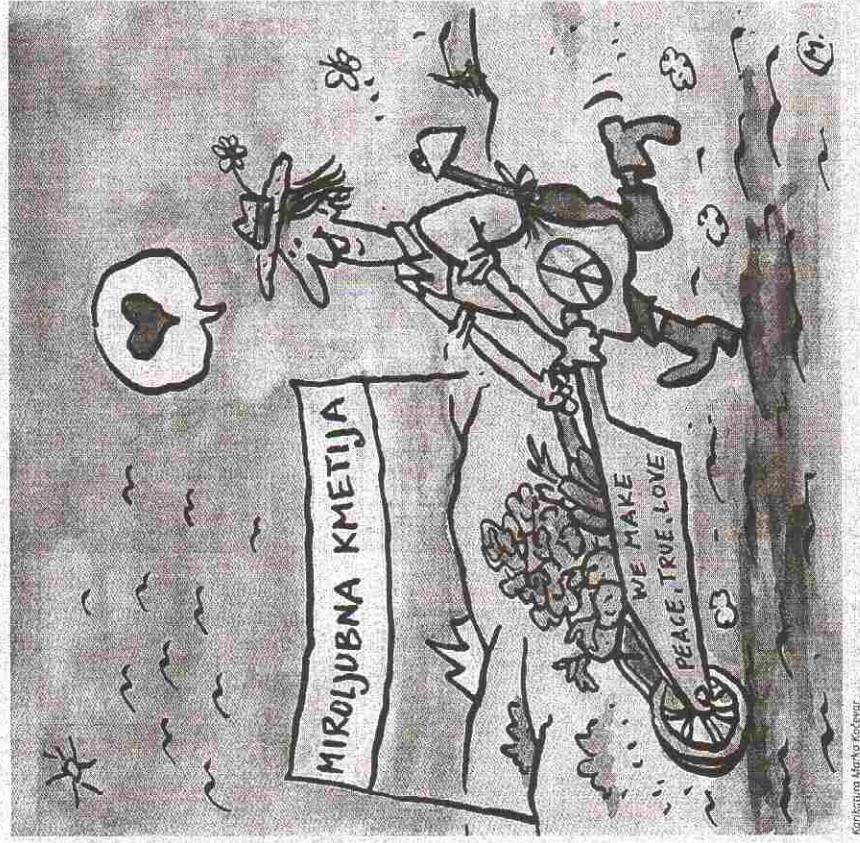
Prepričevati in siliti nočejo nikogar, vsakogar pa radi seznanijo z negativnimi vplivi, kaj jih povzroča masovna živinoreja, ta naj bi potrebovala 17-krat več zemlje, 14-krat več vode in 10-krat več energije kot pridelstvo.

»Gotovo nihče noče sam sebi in svojim potomcem, uničiti življenjskega prostora in virov svojega preživetja,« je prepričan Stanko. Prepoved uporabe kemičnih gnajl in pripravkov v kmetijstvu ter odprava masovne reje domačih živali bi po njegovih trditvah kaj hitro ozdravili zemljo, tlem povrnili naravno rodovitnost ter občutno izboljšali kakovost virov pitne vode.

Odkar je namreč človek začel tako kmuto posegati v živalski in rastlinski svet, so tudi medčloveški odnosi hudo poslabšali. Stanko ob tem naveda Tolstoj: »Dokler bodo kmetovale na Zemlji, tako dolgo bodo vladale vojne in medčloveško pobijanje!« Skratka, ne le človek, tudi živali in rastline si zaslužijo svobodo, zato v miroljubnem kmetijstvu ravnajo z živalmi kot z družinskimi člani.

»Vzpostavitev miru med kmetijstvi ljudi, živali, rastlin in mineralov je naš glavni cilj,« še doda.

ANITA ČEBULAR

Konceptna: Marko Rocihar

Pridelkov je resda manj, a so bolj zdravi in okusnejši

Rastlino, ki ji ničesar ne vsiljuješ, podpira moč narave

Ko je Milan Mikočič iz Krškega na novo začel iskati smisel življenja, je odkril miroljubno kmetovanje – Cesar nočeš, da drugi storijo tebi, tega ti ne stori drugim

Milan Mikočič iz Krškega je ob zdravstvenih težavah in stečajni podlegi, v katerem je delal, pred 15 leti na novo začel iskati smisel življenja. Od leta 2000 se tako ukvarja z miroljubnim kmetijstvom, ki je zaradi univerzalen način življenja. »Ohraniti življenje v skladu z naukom, česar nočeš, da drugi storijo tebi, tega ti ne stori drugim, je moje glavno vodilo,« pravi.

Na obrobju Krškega na 13 hektarja zemlje prideluje pravzaprav vse. »Narava in zemlja sta živ organizmi. Vsaka rastlina nosi v sebi informacijo, ki je formula življenja.

Use živi, raste in zori v sožitju

Le spočita zemlja bo dobro rodila

V miroljubnem kmetijstvu njuje dve leti rodijo, tretje leto pa ostanejo v prahi, da si opomorejo – Koruzo stare sorte prepoznate po vitkem stroku – Med cilji trajnostnega kmetovanja je tudi biotska raznovrstnost

Ko s Stankom Valpatičem obdelava osnovne in prednosti miroljubnega kmetovanja ter vse slabosti konvencionalnega kmetijstva, se sprehodiva se po njegovih kmetiji, ki leži na severnem delu občine Senjur pri Celju. Po velikosti bi jo lahko šteli med manjše kmetije, saj obdelujejo vsega šest hektarov zemlje, ob tem pa imajo še štiri hektare gozda.

šna je parola miroljubnim kmetovalcem. Vse je povezano. Njive dobijo vsaki dve leti zasližen počitek. Ker je tudi zemlja živ organizem, mora počivati. Tako njihove dve leti rodijo, tretje leto pa ostanejo v prahi (neobdelane), da si opomorejo. Le spočita zemlja je namreč zagotovilo za dober pridelek.

V hlevu zarežgata kobili. Radokmetijo na Ostrožnem sta se presestili skupaj s Stankom, ki je sramhaj prišel pred desetimi leti. Tujak bosta dočakali tudi svoje naravno smrt. Zaslužita si posladek, bučo, in jo z vidnim užikom zmeljeta.

Kuža, ki nas spremlja na potepu po kmetiji, se vedno znova zavleče v kakšno senco. Pred nama se odpre pogled na njivo z bučami boškido in koruzo. Tudi koruza je posebna, tu hibridna, ampak ena od starih sort, kar je mogoče opaziti že po velikem daljšem in vitkejšem stroku.

Žabe druga za drugo poskatejo v zajetje, ki je posralo že pravi »žabnik«. Na skalojnu med zajetiema se verjetno sonči tudi kakšna kača ali kuščar, proti kupu kamarija pozna lastnik. Cilj trajnostnega kmetovanja je obvladati vse te stvari, da se ne pojavijo težave, ki bi jih bilo težko rešiti. Na prvi pogled se mi zdijo Valpatičeve njive nekoliko neurejene. A to naj ne bi bil problem, saj se skupaj z drugim rastlinjem tako v zemlji na nivi zadržijo več vlage, kar pripomore k boljši rasti, mi razloži Stanko. »Zdrava tla-zdrava rastlina-zdrava hrana-zdrav človek,«

ŽAB V VODNIH ZAJETIJIH KAR MRGOLI

Podzavestno stopam bolj rahlo, saj me je ob vsem povečanem strahu da pohodim kakšno živalco, ki se skriva v travi. »Ne krivim se, če nehoti poškodujem kakšno žival v travi. Pomemben je namreč namen, čemu nekaj storimo ali delamo,« mi slabo vest olajša Stanko. Nemudoma postane moj korak znova normalen. Pa ja, odločilen je namen.

Na prvi pogled se mi zdijo Valpatičeve njive nekoliko neurejene. A to naj ne bi bil problem, saj se skupaj z drugim rastlinjem tako v zemlji na nivi zadržijo več vlage, kar pripomore k boljši rasti, mi razloži Stanko. »Zdrava tla-zdrava rastlina-zdrava hrana-zdrav človek,«

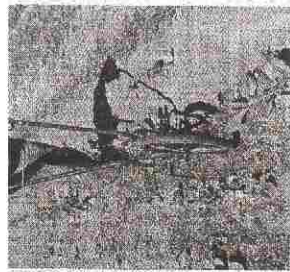
ste in se krepi, saj jo podpira moč narave. Skratka, naši pridelki so zdravšiji in bolj polni.«

Po načelih miroljubnega kmetijstva imajo tudi živali namreč pravico do svobodnega življenja in naravnih smrti. »Gre za načrtno mišljenja in dela, kjer ni izkoriščanja nobene vrste nad drugo. Ko sem se se ukvarjal z živinorejo, sem prav čutil bolečino živali pri zakolu. Globoko pijenje, ki ga čuti žival, se namreč prenese tudi na človeka, na vso naravo. Takšno meso je zato nezdravo, sploh pa lahko različne vrste rastlin izpolnijo vse človeške potrebe po hrani,« zagotavlja Mikolavčič.

Na nekaterih posevkih, kjer se ukvarjajo z miroljubnim kmetovanjem, so resda tudi živali, toda praviloma se jih ne izkorišča niti ne kolje. Ob tem niti gnupitice ne vozijo neposredno na pridelovalne površine, temveč jo prevedejo v hlev. Prav tako je prepovedano samljenje gensko manipuliranih semen. Zaradi miroljubnega kmetovanja in iskanja sožitja z naravo Mikolavčič seveda pridelava manj kot klasični kmetovalci, a po njegovih besedah je miroljubno pridelana hrana bolj zdrava in polnrvišjega okusa. I letos mu je v rastlinjaku zaradi toplote požgalo paradiznik, a kmetovalec iz Krškega razume tudi to nezgodo kot del iskanja ravnotežja z naravo.

»Treba je biti pogumen in vztrajati. Naše Združene za razvoj miroljubnega kmetijstva v Sloveniji je šele na začetku poti. Prijatelji v Nemčiji, kjer se je rakišno kmetijstvo že precej razvilo, nam pomagajo z goji z nasveti, pravi Mikolavčič. »Bistveno pa je kolobarjenje, tako da zemlja vsako tretje leto miruje.«

V preteklih letih so mu povzročili veliko težav kolobaristi, hrošči. Odstranjeval jih je ročno, po nje-

MEDVRSTNI ROČNI KOPALNIK

ki se je med prehodom od klasične ga do miroljubnega kmetijstva ukvarjal tudi z ekološkim. »Glavna razlika med ekološkim in našim kmetovanjem je, da so pri ekološki pridelavi določena sredstva se dovoljena, medtem ko sam uporabljam le mlete minerale, pre- snico in koprive,« pravi kmetovalec. Črna pridelkov iz obeh oblik kmetovanja je večinoma enaka.

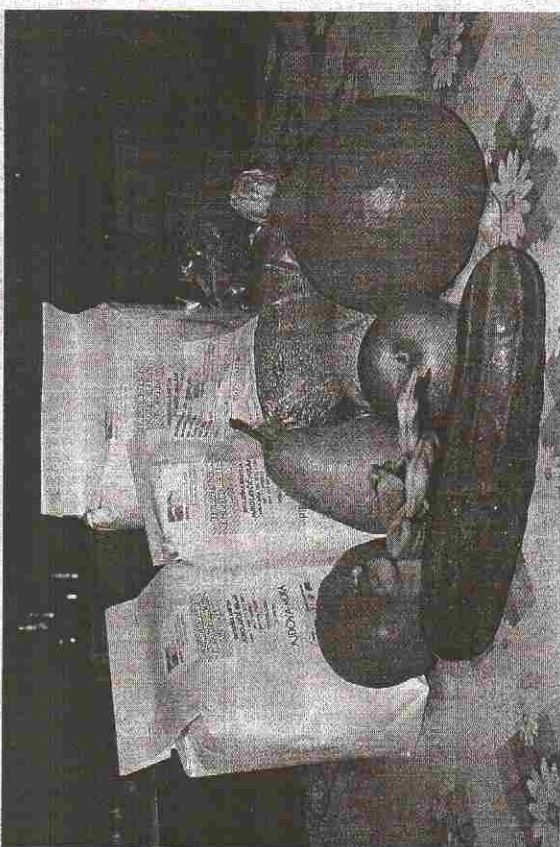
MILAN MIKOLAVČIČ

kih besedah pa je nezaželenih obil- skovalcev iz leta v leto manj. »Slo- dijenci se počasi umikajo. Tam, kjer ni živalskih iztrežkov in vonja po mesu, ni škodljivcev. Narava je tako bolj v harmoniji. Če ni prevelike škode, hrošče enostavno pustim. Saj ni treba, da je vsak sadež ali plod ravno popoln, jabolko je lahko mal- ce črveno, a je še vedno zdravo. Po- membna je kakovost, ne pa količina ali zunanja oblika,« razlaga Krčan.

JANOS ZORE

CARJEVIČI – jabolka stare sorte.

ste in se krepi, saj jo podpira moč narave. Skratka, naši pridelki so zdravšiji in bolj polni.«

Po načelih miroljubnega kmetijstva imajo tudi živali namreč pravico do svobodnega življenja in naravnih smrti. »Gre za načrtno mišljenja in dela, kjer ni izkoriščanja nobene vrste nad drugo. Ko sem se se ukvarjal z živinorejo, sem prav čutil bolečino živali pri zakolu. Globoko pijenje, ki ga čuti žival, se namreč prenese tudi na človeka, na vso naravo. Takšno meso je zato nezdravo, sploh pa lahko različne vrste rastlin izpolnijo vse človeške potrebe po hrani,« zagotavlja Mikolavčič.

Na nekaterih posevkih, kjer se ukvarjajo z miroljubnim kmetovanjem, so resda tudi živali, toda praviloma se jih ne izkorišča niti ne kolje. Ob tem niti gnupitice ne vozijo neposredno na pridelovalne površine, temveč jo prevedejo v hlev. Prav tako je prepovedano samljenje gensko manipuliranih semen. Zaradi miroljubnega kmetovanja in iskanja sožitja z naravo Mikolavčič seveda pridelava manj kot klasični kmetovalci, a po njegovih besedah je miroljubno pridelana hrana bolj zdrava in polnrvišjega okusa. I letos mu je v rastlinjaku zaradi toplote požgalo paradiznik, a kmetovalec iz Krškega razume tudi to nezgodo kot del iskanja ravnotežja z naravo.

»Treba je biti pogumen in vztrajati. Naše Združene za razvoj miroljubnega kmetijstva v Sloveniji je šele na začetku poti. Prijatelji v Nemčiji, kjer se je rakišno kmetijstvo že precej razvilo, nam pomagajo z goji z nasveti, pravi Mikolavčič. »Bistveno pa je kolobarjenje, tako da zemlja vsako tretje leto miruje.«

V preteklih letih so mu povzročili veliko težav kolobaristi, hrošči. Odstranjeval jih je ročno, po nje-

valskega izvora. Posebno bogat je izbor izdelkov iz zeljšč, kot so bazilika, drobnjak, peteršilj, rukola in čemaž, ki jih sveže sesekljajo, dodajo olivno olje, tako da nastane namaz ali preliv, ki ohranja svežost vse letne čase. Tudi zelenice je dovolj za vse letne čase; spodej v kletu se namreč skriva še lepo število kozarčkov.

Njihovi prepoznatljivi proizvodi so tudi pšenično meso, si ga izdelujejo na kmetiji, ter domače testenine iz pira. Zanimivo, kako podobnen okus imata meso in meso, naraje- no iz pšenice. Njihove izdelke lahko kupite kar na kmetiji, če se prej napoveste, ob petkih pa še na ekološki tržnici v Mariboru, na Celjski tržnici v trgovini živali z naravo in v Ljubljani v trgovini K naravi.

Vsekakor je veganska kmetija Valpatič vredna obiska. Če že ne zaradi drugega, ker je tudi prava oaza miru, ki ga je zadnja leta vedno in povsod tedajje manj. Obiščete jih lahko ob dnevu odprtih vrat, ki bo 21. septembra, jih pokličete na 031 499 756 ali jim pišete na kmetija.narava@siol.net

